

vis in se, et n̄ sistat p̄ aliud, & n̄ exiat in alio, in d̄
debet illi nisi aliquis positum, per quem sistat in se
& sic effectus p̄ h̄i p̄tati q̄m d̄ c̄. auiā Lucha
visiva n̄ v̄o independia a subto.

3^a diff̄a est q̄ si in d̄o operib:
sistentia ab̄a p̄p̄t in r̄gnata per unionē
hypostaticā p̄t̄i sup̄plere subst̄ā creatā. q̄
firmat cum multis Suar. citat̄ d̄. 13. sec̄. 1. Negan-
dum en̄ videri, q̄ r̄li subst̄a, ut patet ex sec̄. 2.
& Colley 5°, n̄ habens officium r̄andi p̄t̄i p̄p̄t̄iam
qui est ep̄i p̄t̄i primariū subst̄ā creatā, & relati-
ua divina; q̄ non p̄p̄t p̄t̄i p̄t̄e, id q̄ subst̄a
creata.

4^a diff̄a est q̄ subst̄a sit prin-
cipium requisitum ad operationē, n̄ subst̄
sistentis? Duplex esse pot̄ sit huius q̄, 1^a q̄
subst̄a sit prius ad̄quatam, & inad̄quatam
im̄d̄ influens in operationē. 2^a q̄ sit sat̄
indis requisita ex p̄t̄e ad operandum? In i^o sensu
affirmant aliqui, quos talit̄o sic refert Suar.
d̄. 34. Met̄a sec̄. 7. n. 4.

Vera en̄ et visiva est neḡa, quam docet
idem Suar. ibi n. 6. P̄t̄i ex operationib:
humani, Christi Dni, q̄ ad̄quate p̄cedebant ab̄eū
n̄a humana, et nullo mō a subst̄a, nam subst̄ā p̄p̄t̄i-
am n̄ habebat, subst̄a aut̄ Verbi n̄ influēbat im-
m̄d̄. effe in illa operationē, q̄ nulla Persona Divina
operat̄ aliquid ad ex̄, q̄ non operent̄ et alia opera-
tione, n̄ Trinitat̄, ad ex̄. n̄c̄ vis̄ oib̄ trib̄. Per-
sonis x̄ vis̄ P̄t̄. axisma, q̄ Personalitas Verbi n̄ in-
fluēbat

faciat immo et efficienter in operatione humana. Chris.
 t. Eni; q^d in alijs et in somniibus substantia n^o influet
 ullo modo in operationes, si n^o est adaequatum operan-
 di primum. 2° a priori; q^d substantia est ultima,
 huius n^o repleta, perquam n^o ultimo tradit, et sistit in se
 ipsa, et p^rsupponit iam n^o integra, et cum si requi-
 sito ex se p^rio ad operandum; et n^o instituit p^rio po-
 ten^o operari per substantiam.

Contradictio: substantia Patris in Filio ista
 non potest potestatem generare; q^d et
 substantia creata pot^o esse primum operandi. Neque
 versa ratio est clara; q^d in primum, et primum debet inter-
 cedere realiter distans, ut ostendimus in tractatu de Causis q. 1.
 a. 1. b. Unde uero q^d, at n^o Filia n^o distinguitur a Filio,
 et id n^o potest esse primum generandi ipsum Filium; unde
 debet aliud primum p^rio, quod assignari, a quo ueris,
 p^rio, ut quod realiter distinguitur, et id operari Patre
 instituit in ratione p^rio per aliquid distans a Filio, nimi-
 rum per paternitatem; q^d ratio in n^o creata n^o pe-
 dit, imo neque in Filia in operationem ad ex^o, et
 id ad huiusmodi operationes non instituit in ratione
 p^rio per aliquam personalitatem. Unde ex ipse di-
 uinis personalitatibus n^o leue fit arguere, quoniam
 neque ipsa diuina substantia influunt efficienter in
 operationes ad ex^o, si sola diuina n^o; et multo magis
 necedendures huiusmodi influxus substantijs cre-
 atis, q^d si modi quam ualde imperfecti.

Ex quo sequitur multominus substantiam esse
 primum passiuum adaequatum, et in adaequatum
 ad ea recipienda, qua recipiuntur in n^o: nam in hu-

manitate Christi Domini recipienti in dagaue aucta, et
in subiecto in modis in verbo, et ipsum suppositum de-
nominet in partem, sicut et de nominati agere

In 2° sensu affert Suarez ubi § n. 10. cum sen-
tentia cui substantiam esse idioem per se re-
quisitam ex peccato, ut operetur. et dicit in n. 15. si
per ignem, et impossibile seruariam nisi absque ulla sub-
stantia propria, et aliena posse operari illam operari, de-
betur quod illi reussum generalem ad sua operationes,
et ipsa nisi in se habet totam virtutem requisitam
ex peccato proprio ad operandum.

Quod quidem hanc Suareziana doctrina
non existimo satis asserentem, quod et sub-
stantia in eius opinione si exigatur ut primum, existat in
ut idioem per se requisita ex peccato proprio, sublata uero in-
digne per se requisita ad operandum, non potest primum
in actu operari: sicut et calor non sic primum pale ad re-
cipiendam suam ignis, sed istam dispositio, si non auge-
bitur calore a subiecto, sine dubio non poterit absque nouo
miraculo introduci per ignem. Sed si ignis non sic
approximatus pale non poterit sine miraculo illud
calefacere, neque ignis postulabit generalem con-
cursum ad calefaciendum subiectum remotum, cum in
approximato non sit primum, sed mera idioem physice reg-
sita ex peccato proprio ad operandum, et per eodem modo sublata
cui substantia, quae per se sit idioem ad operandum, non pote-
rit nisi sine nouo miraculo operari.

Quapp dicendum uideri probabilius esse, quod
substantia non sit idioem frequentia ex peccato proprio
ad operandum, sed quae sit concomitante se habeat, ut

late

case ostendit Barq. Tomo 1. in 5. p. d. 21. c. 3. Pr. 1.
 ad hominem i. Suar. q. ulla prioritas, & p[re]suppositio, qm
 ponit in substantia sui operationum, & c. prioritas ca-
 litatis, & dignitatis: de dignitate non est curandum.
 p[re]supposito uero, & prioritas calitatis, inde deberet finiri.
 ut qd na indigeret substantia ad operandum, uti subla ta
 substantia n[on] posset uelle operari, in Suar. ipse concedit
 ut p[re]c[is]e dictum est. posse nam operari uelle subla ta
 substantia, q[ui]a male admittit ealem prioritatem in
 substantia sui operationum.

Pr. 2. q. nulla dicitur ratio inueniens
 ad ponendum ealem ordinem prioritarij
 in substantia, & operatione: & aliam inenabile uident, qd
 aia ratio n[on] sufficit si substantia n[on] possit uelle, neq[ue]
 intell[ig]ere, cum habeat sufficientem uirtutem ad ta
 operatione. Confirmat q[ui]a n[on] potest exorire
 calitatem nalem nisi multoq[ue] uirtutem, imo in ip[s]a
 fra substantia, prius na, quam substantia in composito,
 q[ui]a prius na, quam recipiat, h[ab]et substantialem substantie
 accia, & dispositio ad ealem h[ab]et, & prius na
 qm ad uoluntate substantia, recipit operari h[ab]et substantialem
 q[ui]a substantia, ut patet ex 5. Suar. sect. 4. ~~et~~
 non prius ut p[re]c[is]e, qm eam composito, q[ui]a aia
 ad substantiam na exoriet uiam calitatem.

Ob. 2. q[ui]a accentuata priorita utroq[ue]
 in substantia, & operatione, qm operari, q[ui]a et
 substantia p[ri]m[us] utroq[ue] subsistentis, quam operari, q[ui]a
 siua se habet in h[ab]entia in accia, ita se habet
 substantia in substantia. Neq[ue] uiam dicitur ratio est, q[ui]a
 accia dependet a priori per in h[ab]entiam a substantia,

et id cum alio esse sit in se, ut pot. operari, nisi in haec
mae, qd. n. pot. operari, nisi exiat: ad ista substa, qd. p.
supponit ad substantiam, qua reuelat ad ipsa, tan:
quam p. p. r. a. s. t. a. s.

Ob 2° qd. prius est aliquid compleri
in ordine ad se, quam operari ex se,
cum prius sit esse, quam operari, id substantia pertinet
ad complementum sui; et p. prius est substantia, qm. ope-
ratio. **Dist. mai:** prius est impleri in ordine ad
se in ratione p. r. i. qm. operari ex se, in. mai;
qd. operatio supponit, suum prius: prius est impleri
in ordine ad se ab se, quam operari ex se, nego mai,
ut patet in ma. s. q. non prius utitur p. r. i. in suo se
substa. per p. r. i. qm. recipiat ipsam p. r. i. p. r. i. a. c. i. a.

Ob 3° prius intelligitur natura divina subsistere
per relatione personale, quam op-
ari ad ex, et si operari ab abeens, qd. et na. crea-
ta prius debet esse subsistere, quam operari.
Dist. ans: prius intelligitur natura divina subsistere, quam
operari ad ex, qm. prioritate acceptibili, in. an.
prioritate calibrata, nego an. **Dist. r. quiddam**
p. r. i. a. s. qua antecedunt ea, qua sunt natura ad
ea, qd. p. r. i. a. s. ex hac acceptibili in. substantia divina
et in. operari ad ex, nisi prioritate calibrata.
qd. magis naturam sit in deo subsistere, qm. actu
operari ad ex, in l. omnia, actuali op. ad ex
non p. cedat ad. in. substantia, neque tanquam a p. r. i. d.
influyente, neque tanquam a. in. de se tenente an.
ter ex p. p. r. i. influyente, desinet.

Ob 4°

Ob 4.º qd aies tribuunt suppositis, qd sup-
 posititas n̄ n̄ habet concomitantes, dicitur ad
 operatione, alioqui operationes possent isti n̄ attribui.
 Suam ubi d̄ n̄ n̄. ans, e rade, e autoritate late
 ignat: Vsq. in uicibus pbat n̄ magis supposito, quam
 n̄ tribuit posse actiones, e n̄ iam ipsam non est operari,
 ut quod d̄ et ut quod neque oppositum habere finitum
 in arte: q nungui dixit actione esse suppositore, Vae.
 tuncq. uersari circa singularia, q n̄ p̄uanti alit ho
 in cori, d̄ Leru, f Buccophaly.

Catemm qd sit de conuentione in d̄ Vasy
 e suar, ad obicem facile veri pot negari.

De itiam: id n̄ actione tribuunt potius supposito,
 qm n̄, qd semper n̄ isiderat per m̄m p̄, pars aut
 h̄ ut prius p̄xiu adagnatum, n̄ en dicitur operari, ut
 (qd) d̄ ut quod qd ex eo qd sit pars, est illud, quod
 aliud operati, e est. Vt n̄ pot colligi substiam
 p̄requit ante ad opandum: nam et passioes sunt
 suppositore, e m̄, ut uidimus, substia non p̄requirit
 ad oē p̄ae. Sitr suppositum t̄ fieri, e creati,
 e m̄ creatio, neque tr̄is immd. ad substiam, neq
 p̄supponit illam, qd substia subsequit ad nam iam
 creatam, ut d̄ istabit; qd ex eo, qd suppositum denomi-
 netur operari, e agere non potest colligi, qd substiam
 scadat ad operatione.

Ob 6.º Si substia n̄ requiritur ante ad
 operatione, sequitur humanitatem Christi
 potuisse submereri sat le ignis unionem ad Verbu.
 Ideo n̄ n̄ potet mereri talem unionem, qd ante
 ad oim operationem, e meritum debuit existere

subsistens.

subsistenti q̄ substantiam Verbi, n̄ ante oī meritum iā
debet inveniri cum tali unione ad substantiam Ver-
bi requisita ex se p̄ij ad merendum, n̄ iam p̄ n̄
non requiritur antea ad operandum, & merendum
substantia; q̄ est. Resp̄ sequel. cum iōi 11, q̄
referunt Suar. Tomo 1. in 3. p. d. 10. sect. 3. et Vasq.
ibidem d. 21. c. 1. q̄ h̄ substantia n̄ requiritur antea
ex se p̄ij ad operandum, habet in se, ut minimum
inclinantem ad operationem, q̄ nisi impediatur,
debet statim resultare p̄pria substantia per emanati-
onem à n̄a reflecta in op̄e gr̄a, n̄ potuit aut̄ impe-
diri tali emanatio in humanitate Christi, nisi p̄
unionem ad substantiam Divinam, cum qua n̄ comparatio
p̄pria substantia; q̄ h̄ de p̄ia abs̄a n̄ implicat, quod
humanitas de proprio mereri poterit unionem ad
Verbum, in q̄ n̄ loquendo resp̄nat illud meri-
tum, n̄ q̄ substantia antecedat, s̄ q̄ natio n̄
imitat operationem, neque potest impediri eius
emanatio in aliquo p̄prio, nisi per substantiam alie-
nam: q̄ cum haec nostra miracula n̄ p̄sumantur vien-
ter, ita se oī 11. cum Augustino n̄ p̄cepisse in
humanitate Christi tale meritum.

5^a diff̄a petit, quomodo sit cā efficiens
substantia? Res̄ cum Suar. d. 34. sect. 6.
n. 9. et Tomo 1. in 3. p. d. 8. sect. 3. & Contrariam,
Valentia ibidem d. 1. q. 4. quib̄ 2. & Q. Tur-
bio 1. Physicor. tractu 1. q. 14. n. 12. Furtado in Me-
ta d. 11. sect. 9. & 120. et cum multis antiquioribus
nam ipsam esse cā efficientem suae substantia; q̄ subs-
tantia est p̄p̄rietas n̄a, cum sit quaedam illius positio-
na

ua perfectio ab ead nario postulata, illiq, soli nari, & ab
eo ex nã rei dista, id proprietate, ex vi pñor, nã emar-
nant à subto cuius sunt proprietates: & ideo et' dicitur
ser docens divina attributa nostro intelligend i modo emar-
nare à nã. *¶* *¶* *¶*

Oppones 1.º Inherentia, & illa nã potest ip-
sius aienti, sine unio illius ad subtom, n' pã
ab aiente; q' nequã substia pãt à subta. Neq, pñiam:
dista nã est assignata s in *¶* *¶* *¶* Ob 1.º Cum nã aienti
esse sit inesse, n' pot' facere suam inherentiam, q' nã
antecedit illam.

Oppones 2.º Substia est iplementum sub-
ta, id generans, & agens habet uim p-
ducendi tale iplementum; *¶* *¶* *¶* Neq, min: nam
et' agen, creatum n' pot' ducere mãm l.º, neque ani-
mam matrem, et' tñ dicit' ducere ipositum subta le:
vn' n' e' in nari, si n' pot' et' ducere iplementum
illius.

Oppones 3.º Si substia fit à nã, et' mãm
l.º ducet sat partiat' substiam, id hoc non
est dicendum, cum mãm l.º sit pãã purã passua; *¶* *¶* *¶*
eoy. Neq, p min. Nam mãm l.º est pãã purã passua
comparata ad frãm subtalem, quam nullo modo ducit,
nec est ullo modo actus phisicus: est tñ actua rã
marum proprietatum, tuc cõter dicit' solet.

Oppones 4.º Creatio n' nãã solum ad
nãm, sed ad nãm subsistentem; *¶* *¶* *¶* q' creatio
n' solum ducit nãm, sed et' illius substiam. *¶* *¶* *¶* Quid l.º
Creatorem nãã ad nãm subsistentem significat; id ad
nãm, cui debet' substia, n' uerò reduplicatiue ad nãm

ut subsistens.

308

ut subsistens est. Res 2^a. Creationem dici trāri ad rem
subsistentem, quā substantia significat independētiā ab
subto, e tunc verum est trāri ad substantiam ordina-
lem, q̄ est ipsa exia, si exia rei independēti, ut
constat ex dictis in d. 5. sect. 1. & Nonnulli, de qua
tū n̄ est sermo in presenti.

Oppones 5° Si substantia effe emanat à
nā, sequit̄ humanitatem Christi ex unione
ad verbum p̄i violentiam, q̄a habet vim actiuam
ad substantiam p̄nam, qua spoliata est, id hoc n̄ est di-
cerendum, q̄ est. Res 1^a. hanc obicem et ab aduer-
sarijs esse soluentiam, q̄a in p̄io passiuo est et violentia,
ut a ubi ostendemus. Res 2^a in 2° negando sequel:
q̄a n̄ ē violentia, nisi ubi est desiderium a licitū bo-
ni debiti, in aia aut Christi & in eius humanitate n̄
est appit̄ innatus per modū desiderij cō. p̄nam sub-
stantiam, q̄a appit̄ innatus, ut s̄ dictum est, censet̄ p̄-
portionari appetitui elicitō recte ordinato: appit̄
uō elicitū recte ordinatus n̄ desiderat perfectionem
inmobiliorem; dum habet mobiliorem, q̄ iam appetere
malum: vñ humanitas Christi, cum habeat & inam
substantiam n̄ est censenda appetere suam q̄ deside-
um, q̄ in ea sit appit̄ p̄ modū simplicitis affectus,
et nāq̄ cuiusdam s̄m pathiam, q̄ stare pot̄ sine
violētia, q̄ n̄ est renitētia.

Ex dictis illa substantiam semper fi-
eri actione dicta ab ea, quā fit nā,
cum q̄ nā fit ab agente, substantia uō à nā: cum
et q̄ ubi utraque fieret ab agente, substantia tū ex
nā rei distinguit̄ à nā: et ideo actio et deberet
esse

epe dicta, & separabili, & diuisibili, 3ª substantia
separari potest à nã.

6ª diffis petit, quomodo sit cã mali,
eiusdem substantia? Cuius ratio est causam
malem substantia esse eandem nã, cuius est substantia, sicut
de alijs proprietatibus dici solet: nam unum substantia sit minus
supponens nã, & ab ea resultans, nã apparet aliud sub-
stantiam, nisi ead nã unum proprietate, itaque substantia mali, sit
in toto ipso malo, in composito aut summo subiecto
in illa nã, & unione, & à toto ipso resultat ef-
fectiue.

Oppones 6° si substantia est in nã, ut in cã
mali, & subiecto, erit pã illius, & sicut
pã nã potest à verbo suppleri, pã est. Nec 3° min: 3°
Verbum non supplet defectum, & imperfectionem sub-
stantia creata, & eius effum pãlem: & id nã est opus,
quod dependeat à nã, & satis est, quod nã uniat.

Oppones 7° substantia est falsis, indepen-
dentia à subiecto, & non potest ipsa de-
pendere à nã, tanquam à subiecto. Nec 3° ratio, ut
patet ex dictis, sect. 3.

Disputatio 2^a

De quantitate.

Sectio 1^a

In quam vis talis falsis ratio, & esset
quantitatis?

q^o ista.

Q^uista sufficienter tractat' à C. in Logia cap.
de quantitate q. 1. et à Suarez. d. 40. sect. 4. et
Tom. 3. in 5. p. d. 48. sect. 1. neque aliquid est aliud
in momento, qd' supradidendum sensuamus. Duo in sup-
ponenda volumus: 1.^m dari quantitatem, ut sensu ip-
se videtur docere, 2.^a per quantitatem utriusque id, qd'
radicatur resistit, ne unum corpus penegetur cum alio.
2.^m est quantitatem esse formam necessitalem à subiecta
corporea ex natura rei dictam, qd' h' evidenter non os-
tendatur, citata auctoritate Philo., ac S. S. satis proba-
biliter suadet à Suarez. citato sect. 2. 3. Nomina ista, et
alios in negante.

Præcipuum hinc est, qd' in Eucharis-
tia ablata subiecta panis, perseverat igni-
tatis, manet motus sensibilis in ordine ad tactum,
qd' necesse est, ut perveniat ab aliqua parte impedi-
te peneetrationem. Deinde confirmari, qd' si quanti-
tas sit eadem cum subiecto, tunc erit eadem cum materia, tunc cum
forma, tunc cum utraque: cum materia sola non est, cur dicatur
identificari, cum forma materiali, et corporea sit parte
equi, quam materia ipsa sumit se; et eodem modo erit parte
quantitas, qd' materia: cum sola est forma non potest quantitas
identificari, qd' cum anima rationali sit spirituali, se-
quetur in homine nullam dari quantitatem: de-
nique cum utraque sit non potest identificari, cum
3.^a sequeretur non posse materiam cum forma corporea pe-
netrari, sicut non potest penetrari cum alia materia igni-
ta; tum et qd' sequeretur somnium non esse tam ad-
equale quantum, quam cetera anima, qd' solus ho-
mo haberet quantitatem puenientem ex parte materiae, nullam vero
ex parte forme.

Sectio 2^aDe divisione quantitatis eiusque
specus.

Quantitas dividitur ab Aristotele in continuam,
et discretam. De qua divisione sufficienter lo-
quitur Cicero: et recte ibi numerum, et rationem à finito quantita-
tis excludunt, quod sunt entia per accidens. Dicit enim ad in-
certitatem discretam non esse per se necessariam unionem in eis
specus, aliquando inveniuntur, ut in dactylis unius manus est unio,
et non sunt quinque, ac per se faciunt numerum.

Quantitatis continua divisio est in permanentem,
et successivam. De qua divisione ipse Cicero
loquitur. Successiva duplex numeratur scilicet spes, nemi-
rum tempus, et motus. Ut utraque videtur excluditur à
finito quantitatis: motus enim à summo per productionem, qua
rem successivam dividit, et ponit ex illa respectu summi
toti, et tunc pertinet ad actionem, et ad partem summi
duram considerationem: et reduplicatur, quod est suaves-
sina, id est quod habet per se per se summi durationem, et
tunc est ens per accidens, oppositum ex durate, et subto.
Denique accipitur per durationem, et corporis celestis,
sive adhibita rei intrinseca: et tunc constituitur finitum.
Durationis, id est quando est proprie tempus, non neque
tempus potest esse specus quantitatis, sed utraque dicitur
specus quantitatis per similitudinem, quod entia successiva,
quod successivum non possunt habere per se existentes:
et ideo neque proprie esse possunt specus quantitatis, et tunc

101
q^a eam p^{er} se uera n^{on} uniu^{er}sam, nam pars motus locali,
u^{el} t^{em}poris, q^u p^{er}ierit, e^t q^u nunc est, cum non coe^{re}s-
cant sit, non possunt physice uniri, s^{ed} s^{unt} q^u un^{de} con-
tinuari, s^{ed} contiguari ex ea q^uo^d n^{on} medietate utraq^{ue}.
Quantitas permanens diuidi solet in
Locum, pondus, lineam, superficiem,
et corpus. Sed huius interpretati^o iⁿ practico
quantitati, q^uo^d t^{em}poris accipit^{ur} q^u loco in^{tr}inseco cuiusq^{ue}
rei, e^t sic est idem cum vbi q^uo^d habet suum peculiar^{em}
re^{ct}um: t^{em}poris accipit^{ur} s^{ed} superficie corpori ambi-
entis, s^{ed} q^uo^d corpore ipso ambiente: Et tunc p^{ro}portione
corpori ad mu^{lt}um p^{ro}portioⁿem p^{ro}portioⁿem, si consideret^{ur} s^{ed} u^{er}-
am, t^{em}poris qualitatem, q^uo^d amplectitur locum: si u^{er}o u^{er}-
ret^{ur} s^{ed} q^uo^d quantitate motu^m in^{tr}inseco q^uo^d tangit, n^{on} distin-
guat^{ur} a linea superficie, t^{em}poris corpore: t^{em}poris denique accipi-
t^{ur} q^uo^d imaginatio, e^t sic n^{on} est reale, e^t p^{ro}portioⁿem q^uo^d
sedem habere possit in p^{ro}portioⁿem. De^uer^o et pondus facit^{ur}
le^uer^o q^uo^d n^{on} est aliud est, quam quantitas corpori,
qua in o^mnⁱ opinione q^uo^d qualitatis.

Reliquas tres sp^{eci}es, nimirum lineam, sur-
faciem, et corpus, ut ueras, e^t distⁱⁿ-
ctas sp^{eci}es quantitati^{um} habet fere u^{er}is opinio cum Suan-
d. 40. secto 6. n. 5. C. in h^{oc} o^mnⁱ cap. de quantitate q^uo^d
de. Quibus ibidem q^uo^d 4. Vallis, q^uo^d 3. c. 5. Onna q^uo^d 2.
de quantitate a. 4. Et u^{er}o 1. e^t 5., qui duam habent ab-
s^{ol}ute in p^{ro}portioⁿem cap. de quantitate, e^t in Meta lib. 5. c.
13. e^t in p^{ro}portioⁿem feru^{er} s^{ed} u^{er}o.

Contra nihilominus, scia, q^uo^d s^{ed} corpus
ueram sp^{eci}em quantitati^{um} it^{er}na de facto
agnoscit, e^t facile est, e^t uera. Hanc Onna. citate
dicit.

dicit esse possibile, et sic citari a 2. **Ad 2^{am}** in fine
 quam iniam difficilem esse fateatur. **Fam** expresse tenet
Sunt in **Meia** d. 13. sect. 6. **52.** et **Magister** meus
Joannes de **Suo** in **Meia** d. 3. de **quantitate** **Quant-**
titati, et ex antiquis **Durandus** in 2° dist. 2. q. 4.,
 duplex finitum esse est apud **Cicero** in eo a 2., et u-
 trumque difficile solvunt.

Co **2^a** nostra pria i **proponenda** sect. sequē:
 si sic **pro**: **Quantitas** ista ex **se** indivisi-
 bilibus; **Una** linea nil aliud est, quam **plura** indivi-
 sibilis, et **una** superficies nil aliud est, quam **plura** li-
 nea, et **unum** corpus nil aliud est, quam **plura** sup-
 ficies; **op** de **id** ad **ultimum**, sicut **unus** homo n^o differe
 a **decem** hominibus, neque **decem** a **vingenti**, neque
vingenti a **trecentis**, nisi sicut **pars** a **toto**, ita **corpus**
 non differt a **puncto**, et a **linea**, et a **superficie**, nisi
 sicut **totum** a **partibus**, ex **qq.** istas, et sicut **duo** per **agua**
 non **divine** spe ad **una** pe **agua**, neque **tres** pe, a **du-**
abus, neque **quatuor** a **tribus**, ita neque **linea** a **puncto**,
 neque **superficie** a **linea**, et **puncto**, neque **corpus**
 a **puncto**, **linea**, et **superficie**, et **linea** sicut **plura** **puncta**,
superficie sicut **plura** **linea**, sicut **plura** **puncta** in **diverso** or-
dine, et **serie**, et **corpus** sicut **plura** **superficie**, et **plura** **li-**
nea, et **plura** **puncta** tenet **diversam** **positionem**: **un** **qd**
qd est in **quantitate** n^o est nisi **puncta**, et **indivi-**
sibilia nostra cum **divisa** int^o se **correspondentia** ad
spacium **imaginarium**, si **m** sibi **correspondent** eant in
recta **serie** **vocanti** **linea**, si in **divisa** **serie**, sicut
 ad **latera** **vocanti** **superficie**, si **superne**, et **inferne**,
vocanti **corpus**. **Summis** sit **satis** **duplicata** **serie**, et

a pe.

201
à p^{te} superiori, et à p^{te} inferiori, q^{ia} duplicem superficiem alteram alteri innescentem efformet, q^{ia} vult quod si vocat corpus, nisi crassitiam quandam superficiem tendentem versus profundum.

Ex quibus nostra sententia declaratur, et confirmatur, q^{ia} e^{ss}entia quodlibet existit in eo q^{od} sit occupativa loci, sed ista puncta sunt occupativa loci; in quantum autem dicuntur linea, superficies, et corpus, non sunt occupativa loci, sed sunt correspondentia inter se, et coextensa, q^{ia} sunt relativi anteriori, et posteriori; et extrinseci, et inveniuntur; superiori, et inferiori; et ista illa mater, q^{ia} semel se est occupativa loci, et solet corpus appellari, veram quantitatis rationem sortiri debet.

Et 2° sententia loci: q^{ia} linea non est pars superficiei, neque superficies est pars corporis, quia non est diuisibile, et extensa, sed quia diuisibile, et q^{ia} linea debet requirere ad erigendam, et copulandam partem superficiei, et superficies ad erigendam, et copulandam partem corporis, q^{ia} partem quia sunt indiuisibiles, non requiruntur ad dandam partem longitudinem, aut latitudinem corpori, q^{ia} corpus semel se potest distinguere à linea, et superficie, est fractum non est profundum, sed est longum, et latum. Nam ultima superficies terminatiua corporis non est immo unita aliqua superficie, sed unita parti corporis, alioquin iam in istis unum indiuisibile uniret immo alteri, et iterum istam unum ex solis indiuisibilibus istaret, sed illa pars corporis nunquam superficies est immo unita, non est aliquid profundum, sed est longum, et latum

Latum, siquidem uniti, et adaequati superficiei, q̄ est
 longa, et lata; et si iam corpus, ut distinguitur à linea,
 et superficiei habet longitudinem, et latitudinem,
 ut in tali dimensione, n̄ veniant illi facta à
 linea, et superficiei, neque huiusmodi sp̄s, quus ex-
 tensa, et divisibile, sunt p̄i corporis. Et eod̄
 modo pot̄ parari longitudo superficiei n̄ venire
 illi facta à linea, q̄ et in superficiei n̄ uniti una
 linea imm̄di. alteri linea, et alium p̄i superficiei,
 ei, q̄ pars n̄ pot̄ n̄ esse im̄ se longa ad hoc, ut lon-
 gitudini linea, cum qua imm̄di. uniti, adaequari
 possit. Ex q̄ tandem inferri has esse n̄ sp̄s
 quantitati, dicitur.

Nichilominus ista tam longa obis nit
 relinquit, et multa falsa, ac impercepti-
 bilia supponit, ut ex sect. sequenti manifestius
 apparebit et iam ex nostra dōi procedente facile
 patet consideranti. Non est linea nisi p̄ta puncta
 antorsum multiplicata? Quid sup̄ et facies, ni-
 si p̄ta linea dextorsum, ac sinistrosum dispo-
 sita? Quid corpus, et profundum, nisi p̄ta sup-
 ficiei deorsum substrata? Quomō est corpus im̄ se
 pot̄ possidere longitudo, et latitudinem non
 acceptas à linea, et superficiei, si linea est p̄ta est
 longitudo, et superficiei est p̄ta est latitudo? Patet
 ne aliquis esse at im̄ se, et n̄ ex eo, q̄ participet
 vivens sensitivum. Dein illa suppositio, q̄ unum
 indivisibile n̄ possit alteri imm̄di. uniti, in crea-
 ta nitio obis, falsa est, ut infra constabit, un-
 nit ois concludit.

201
Ob 2° Mathematica demonstrant de
linea, superficie, et corpore, tanquam
tribus speciebus distinctis, et est. Neg. ita: q^a Ma-
thi n^o faciunt, neque supponunt obitum d. b. d. in
in spe, sed per considerationem multa confingunt,
non is à spe rei, sicut ipsi imaginantur, ut in corpore
que bona, viginti quatuor alterediant, et dicitur.

Ob 3° ideo nemo n^o agnoscit corpus p^o spe
quantitati, q^a est extensum, et divisibile
in profunditatem, sed linea est extensa, et divisibi-
lis in longitudinem, et superficiem, in latitudinem,
et o^o vera, et dista spe quantitati. Pro cor-
pus, q^d o^o agnoscunt p^o spe quantitati, esse ver-
um o^o p^o extensum, et divisibile, et utat^o mo-
do, non vero illud corpus, q^d est vera profundum
est extensum, et divisibile: Un^o reliqua extensi-
ones versus longum, et latum n^o sunt dista ab eo cor-
pore, q^d est vera, et sola spe quantitati, q^d de fa-
cto reperit.

Restat q^d quantitas formans divida-
ti, tanquam in proprias spe, in quantitates
calentem, et subunarem, si minus quantitates spe differunt:
Similiter quantitates, q^d de fa^o dicit, et corpus, v. m. d. ap-
pellat, et in aliam distam spe, q^d den^o forte pot^o d^ouere, q^d
n^o apparet clara repugnancia, qua et author gradum g^onerat

Sectio 3^a

Quantitas continua ex solis in-
divisibilibus coalescat?

Indivisi^ole.

Indivisibile in presenti vocatur id, quod a se sui nullas
 habet partes integrantes, ex quibus componatur, et in qua
 dicitur posse: illud id dicitur esse duplex: aut n.
 ita est indivisibile in partes integrantes, ut nihilomi-
 nus habeat extensionem in locum, ratione cuius ex-
 tensionis possit correspondere spatio imaginario di-
 versis, quibus est materia rationalis, Angelus, et Deus, et
 haec dicuntur virtutibus divisibilibus: aut ita, ut neque
 virtuales extensionem, & divisibilitatem habeat, sed
 natio correspondeat spatio imaginario indivisibili,
 ut dicitur esse punctum, instans, et mutatum esse,
 quod indivisibilitate dicuntur.

Inuat iterum Fundam. verba ex d. 15. Phy-
 sic. & l. 1. §. alibi inculcauimus, in presen-
 ti usurpare, ut planum fiat lectori nihil in hac ma-
 ob humano ingenio posse certo deprimi. Deuotionem
 tandem, inquit, in sane nam, quam nullus Phis-
 in exhorrescit, quod eius diffusi opprimunt humanum
 ingenium. Vix enim in ab arguente, aut res-
 pondente percipiuntur.

Hespositi, cum materia asserit 1.° Quan-
 titatem (et id est de quolibet et alio en-
 te continuo) non constare ex partibus suis indivisibilibus
 & finitis, & infinitis. Asserit 2.° constare ex par-
 tibus in infinitum partibus divisibilibus. Ita cum Ar-
 te 6.° Phisicorum, c. 2. interpretatur, dicitur, et §. 1.°, ac
 Phi. Ferre dicit, si unum excipias Gerardum, Ante
 Posteriores, ut videtur est apud Suarez d. 40. sect. 5. a-
 pud c. 6. Phisicorum, c. 2. citato, q. 2. et apud Furt-
 uitatum sect. 5. & c.

Stoici sive Zenone, Pythagoras, Democri-
tus, Leucippus, et Philo et Arto priores, ei-
que superiores, necnon aliqui M. presertim Mairi abse
defendunt quantitates, et oē alium rituum ex sibi
sibi oīo indivisiōibus stare. Sed hæc snia bene
reputat ab Arto, et ab eius sequacibus, ut istat ex
ijs, q̄ Suar. citatu, C. et Furtadus Catissime p̄sequū-
tur: et reuera tam in hæc Zenones snia, quam in
illa cōi sunt incommoda intolerabilia, et multa im-
perceptibilia, ut istat ex infra dicendū, quæ
nostram p̄p̄am, et odiosam faciunt, et ridiculam.

Propterea in nostra Hispania inger-
nōr, altrice acutissimi viri, ut p̄p̄am
ab his calumnijs, et ingenia à maximis angustijs libe-
rarent, mediam quamdam viam excogitarent. Pri-
mum authorem regionis, suspicamur in fuisse docty-
simum P. Joannem Matutam nostræ Societatis
Salmanticensis primariæ Theologiam p̄fessorem, et
Furtadi, quod i q̄, mag. istum, ut colligitur ex eodem
Suar. citatu & q̄. Mira, inquit, mihi hæc intimes-
centia parita, q̄ grandinum in morem futura obji-
cere solebam ego cui magistro meo ē suo cerebro ea
fingenti. Deim ut id credam adducit ex eo, quod
magister meus Joannes de Luso hanc sniam mor-
dicus defendit in peculiari tractatu, et in libro 1.
et 6. Physicoz, ad quæ loca remittit ipse lectorum
in sua Mera d. 5. de quantitate & P̄statō, in
fine, Furtadus in ut istat ex eo loco citato, et ex ip-
sius verbis n̄ est persuasus à magistro, imo h̄ sniam cōm-
p̄taret imperceptibilem, ut initio sectionis vidimus,

hanc.

